

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия / И. А. Зимняя. – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 42 с.
3. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Ю. Н. Караулов. – М. : Наука, 1987. – 262 с.
4. Тукмачева Л. В. Формирование риторической компетентности у студентов нефилологических факультетов педагогического вуза : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Л. В. Тукмачева. – Коломна, 2005. – 226 с.

О. Г. Швець

Сумський національний аграрний університет

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ХІМІЇ СТУДЕНТІВ АГРАРНОГО ВУЗУ

Сучасне інформатизоване суспільство потребує високоосвічених спеціалістів, які приймають креативні рішення, володіють комунікативними здібностями, легко освоюють нові сфери діяльності та здатні швидко адаптуватися до життєвих ситуацій. Для забезпечення розвитку таких конкурентоспроможних особистостей необхідна переорієнтація освіти на формування компетенцій самоосвіти й самовдосконалення. Реалізувати таку вимогу, на нашу думку, можна за допомогою інноваційних технологій.

Основу інноваційних методів навчання студентів становлять активні методи, які допомагають формувати творчий підхід до розуміння професійної діяльності, розвивати самостійність мислення, вміння ухвалювати оптимальні в умовах визначеної ситуації рішення. Як показує практика, використання інноваційних методів у професійно орієнтованому навчанні є необхідною умовою для підготовки висококваліфікованих спеціалістів.

Упровадження методів і прийомів активного навчання пробуджує в студентів інтерес до самої навчально-пізнавальної діяльності, що дозволяє створити атмосферу мотивованого, творчого навчання. Важлива роль у цьому процесі, на нашу думку, відводиться інформаційним комп'ютерним технологіям, оскільки їх використання руйнує вікові, часові та просторові перепони й дає можливість кожному навчатись усе життя.

У процесі підготовки фахівців у вищому аграрному ВНЗ необхідно показати студентам, що готовність до безперервного пошуку нового, актуального знання, до грамотного здійснення інформаційних процесів є однією з професійних компетенцій спеціаліста аграрної галузі, що визначає успішність його кар'єрного росту.

Для студентів аграрних університетів хімія є однією з фундаментальних дисциплін. Водночас, результати вхідного контролю знань першокурсників, що проводиться кафедрою хімії СНАУ останні 10 років, свідчать про недостатню хімічну підготовку випускників старшої школи. У зв'язку з цим виникає потреба в підвищенні, а інколи й у формуванні базових хімічних знань. Збільшення обсягу навчального матеріалу з одночасним зменшенням часу на його вивчення потребує інтенсифікації процесу навчання. Вважаємо, що для успішної реалізації даного процесу необхідно формувати пізнавальну активність студентів.

Це потребує нового підходу до організації самостійної роботи студентів, який сприятиме розвитку самоорганізації майбутнього фахівця, набуттю здатності організовувати індивідуальну траєкторію самоосвіти. Останнє стає все більш актуальним у зв'язку з розвитком таких форм організації навчального процесу, як навчання за індивідуальним графіком, дистанційне навчання.

Змінюється й роль викладача в самостійній роботі студентів. З контролюючої функції акцент робиться на управлінську й консультуючу. Ефективність і якість навчання визначаються не тільки ефективною організацією процесу самоосвіти, але й дидактичною якістю матеріалів, що використовуються.

Перехід від інформаційно-пояснювального навчання до інноваційно-діяльнісного пов'язаний із використанням у навчальному процесі електронних навчальних посібників, відеоматеріалів, які забезпечують вільну пошукову діяльність, а також передбачають розвиток і особисту орієнтацію студентів.

Ми використовуємо такі форми самостійної роботи студентів із залученням комп'ютерних технологій:

- робота з електронними та друкованими виданнями, пошук необхідної інформації в Інтернеті. На основі сучасних комунікацій студенти отримали доступ до джерел, що містять не завжди достовірні дані. У зв'язку з цим учимо студентів критично сприймати інформацію, аналізувати й класифікувати одержані знання;
- підготовка до практичних і лабораторних занять;
- підготовка до тестування, аудиторної контрольної роботи, самотестування на комп'ютері;
- підготовка доповіді з подальшим її представленням у вигляді презентації.

Інноваційна освітня проектна діяльність є ефективною формою організації навчального процесу, спрямованою на індивідуальний розвиток пізнавальних інтересів і творчих здібностей студентів. Даний метод передбачає освоєння технології презентації різних творчих робіт (звітів, оглядів, рефератів, докладів на професійні теми).

Підготовка презентацій є однією з найулюбленіших студентами форм творчих робіт. Проте, часто вона перетворюється на такий собі реферат на слайдах. Вважаємо за необхідне, ознайомити студентів із критеріями оцінювання, підготовленої презентації:

- 1) розкриття обраної теми доповіді;
- 2) наявність зв'язків із спеціальністю студентів;
- 3) презентативність доповіді;
- 4) відповіді на запитання та участь у обговоренні.

На перших заняттях із певної дисципліни (Хімія для механіків і енергетиків, Аналітична та фізколоїдна хімія для технологів харчової промисловості) ознайомлюємо студентів із питаннями, що винесені на самостійне опрацювання згідно програми відповідної дисципліни та пропонуємо обрати тему майбутньої доповіді з презентацією. У розділі «самостійна робота» навчально-методичного комплексу (НМК) можна ознайомитися з основними положеннями та літературою з цих питань. При виборі теми висуваємо умову зв'язку матеріалу з майбутнім фахом, за потреби допомагаємо сформулювати тему та скласти план доповіді. Наприклад, дуже вдалим були підготовлені доповіді на тему: «Застосування електролізу в ремонтній справі», «Алкани як паливо», «Осмоз в процесі вилучення цукру з буряків та виготовлення твердих сирів», «Роль ферментів у біологічних процесах харчових виробництв», «Електрохімічна та біологічна корозія промислового обладнання в харчовій промисловості», «Оптичні методи дослідження в харчовій промисловості», «Коагуляційні методи очищення промислових вод на підприємствах харчової промисловості» та ін.

Для забезпечення успішності представлення інформації у вигляді презентації пропонувалися рекомендації щодо її оформлення. Зокрема: не потрібне дослівне «передрукування» тексту доповіді на слайд; оптимальна кількість слайдів для виступу на 5–7 хв. – 10–15 штук; не перегружати слайди текстом, по можливості подавати інформацію у вигляді таблиць, графіків, малюнків і фотографій (під час виступу всі вони повинні бути пояснені); правильне поєднання кольорів фону та шрифту, наприклад, світлий фон і темний шрифт, уникати фотографій у якості фону; оптимальний вибір типу й розміру шрифту тощо.

Наш досвід свідчить, про необхідність консультування студентів під час їх роботи над доповіддю та презентацією. Після врахування зауважень і пропозицій викладача робота стає набагато цікавішою, а її автори набувають цінного досвіду який використовують під час участі в студентських наукових конференціях і в процесі роботи над дипломними дослідженнями.

На сьогодні на кафедрі хімії СНАУ вже накопичена певна «база» студентських презентацій, які використовуються викладачами й студентами молодших курсів. Проводиться робота щодо розміщення даної інформації в університетському репозиторії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Долгань Е. К. Инновации и современные технологии в обучении химии (часть 1) : учебное пособие / Е. К. Долгань. – Калининград : Изд-во КГУ, 2001. – 71 с.
2. Нифантьев Э. Е. Компьютерные модели в обучении химии / Э. Е. Нифантьев, А. К. Ахлебин, В. Н. Лихачев // Информатика и образование. – 2002. – № 7. – С. 77–85.
3. Раткевич Е. Ю. Повышение эффективности формирования химических знаний при использовании информационной технологии обучения : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Е. Ю. Раткевич. – Москва, 1998.

С. В. Шмалсй

Кримський інженерно-педагогічний університет

Т. І. Щербина

КВНЗ «Херсонська Академія неперервної освіти»

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА КУЛЬТУРА В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Формування сучасного рівня інтелектуального розвитку людини, забезпечення його вмінням орієнтуватися в соціумі реалізується в діяльності й культурі. Проблема інтелектуального розвитку розглядається в контексті теорій розвивального навчання П. Я. Гальпериним, Н. Ф. Тализіною, Т. В. Кудрявцевим, І. С. Якіманською. У дослідженнях М. О. Холодної розкривається проблема інтелектуального виховання як основа розвитку інтелектуальної культури. Відповідно до онтологічної теорії М. О. Холодної інтелект визначається як певна форма організації індивідуального ментального (розумового) досвіду.

З позиції педагогіки інтелектуальна культура охоплює комплекс знань і вмінь у галузі розумової праці: уміння визначати мету пізнавальної діяльності, планувати її, виконувати пізнавальні операції різними шляхами, працювати з джерелами. Формування розумової культури є частиною завдання з розумового розвитку дітей, яке трактується як процес дозрівання та змін розумових сил під впливом біологічних і соціальних факторів.

Характерними ознаками інтелектуальної культури фахівця визначено: володіння варіативною методологією та прийомами евристичної роботи, гнучкість і адаптивність мислення, здатність швидко орієнтуватись у фаховій проблематиці. Отже, інтелектуальна культура – це аспекти інтелекту, які